

Istočno od Kamija

BORISLAV MILIC

... i da se čoveku ne služi nikako ako mu se ne služi potpuno.

A. Kami (LETO)

Kami me je samo potstakao: zamocio mi je pero u mastilo. I to je sve. Ostalo što dodje, ako dodje, nije ni Kami niti namera da o njemu pišem. Jer, ako ja budem o njemu pisao, onda šta će tu Kami, ono što je on napisao? Piše se u stvari o onome što je on izazvao, a nikako o onome što je on rekao, ono što je sam Kami.

On je izazvao — nazivamo to pravim imenom — revolt. Revolt protiv formulisanog, izgradjenog, protiv položaja ovog stola, protiv današnjeg dana. Ovo poslednje sam sebi lako dopustio, bez borbe. Kiša pada. Jesenja.

Revolt nije proliti krv, onesposobiti suseda za večernju šetnju duž obale.... Revolt je smanjiti broj cigareta, preliti osmehom bulevar, dopustiti očima da skaču sa grane na granu, doći do dobrog fioda, odstraniti sahrane bleštavih ideja.

Čovek ne sme da se plaši promena, premda one strah izazivaju. Promene se daju uporediti jedino sa mladošću, mladošću donaa, drveta, poljupca, itd. A sve to drhli...

Ako se čovek plaši promene, ne sme to pred sobom da prikriva i neka u tim trenutcima — dok ne suzije taj strah, dok se ne opredeli — manje govori o nastalim svežinama... Tu bi se on primokao obaveznom revoltu, vanvremenskom moralu.

Revolt mi mnogo štošta diktira, i može da me primakne divljaštvu... ali je glavno obeležje revolta onemogućiti anarhiju. Revolt je red, sklad duše i tela, podudaranje nastalih ulica sa nastalim aprilskim danom, prisutnost očovečenih zagonetki i zagonetki koje još to nisu i baš zbog toga jemče o prisutnosti ljudi, čoveka.

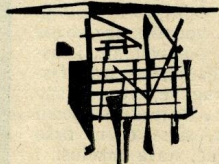
Ono što nije rešeno, a ima napadan izgled, čak zastrašujuć, to je ono što kategorički tvrdi da je tu negde u blizini ljudstvo, koje jedino tu može da traži sokove za svoj ponos, ponos što ima toliko teških problema, toliko materijala za neiscupane mogućnosti, za ona penušava iznenadjenja.

Dokle god su ljudi na okupu, a to povlači za sobom postojanje sigurnog revolta, nema pojave — duhovne ili materijalne gradje i odgovarajućeg dejstva — koja neće svoje užasno lice zameniti nasmejanom, blagim, odobravajućim.

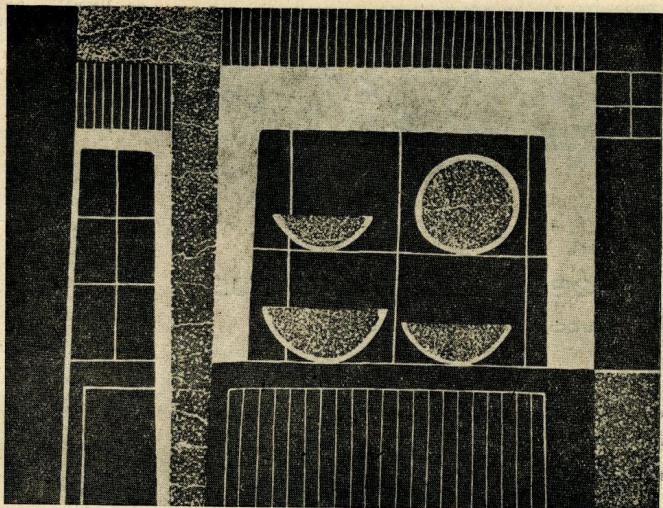
Revolt u svom školskom značenju, u onom što mu daje ime i pravo na lep prijem i adekvatan apartman mediu nama, primarnog je karaktera u odnosu na svoje prozvođe. Znači da samo razblažen srdačno-aktivnim odnosima, stiče pravo na građanstvo, lakokrilo prometejstvo.

Revolt je ceo vodoskok. Ali se osveženje prima od njegovog pada, od njegovih gctovo pretvorenih u paru kapljica.

Dakle revolt je samo onaj prvi, nepomirljivi stub vode: tamo gde vodoskok nastaje... Ostalo je civilizacija, prihvatljivo.



LOUIZE SPACAL: LUBENCE NA IZLOŽBI



DRAGUTIN OGNJANOVIĆ

POEZIJA O. DAVIČA

Ne pevaju ljudi o sreći, nego za sreću; ne žive da stvaraju, već stvaraju da žive.

U korenima i iskopinama sebe; u fatumu vremenske i prostorne utrobe; u spletovima i čvorovima njihove mreže; u petljama svega što postoji; u postojanju nepostojećeg; u relacijama duha misli; u zamahu snage, ne telesne, ne fizičke, već stvaralačke, intuitivne, — nalaze svoju drugu stranu, svoj drugi lik; lik veličine i veličinu toga lika.

Pred sobom i za sebe, ponavljan je neponovljiv, kazivan a nezreciv, prodoran a neuhvatljiv, dubokomisien i mnogomisien, Davičo nam se prikazuje u poetskom doživljavanju onoga — kako bi on rekao — „jestecig“ i nslučivanju onoga „nebilog“. Ali on pokazuje viši domen svog umetničkog izraza i viši nivo poetske tonalne obojenosti u revokaciji bilog, u kome je sagledao nesklad željenog i postojećeg u košmaru životne pomoćnosti. Tu je on uspeo da dočara puniju sliku čovekovih duševnih stanja njegove borbe za ostvarenje najvišeg ljudskog idealaa (slobode), koji je nekad bio samo san i beznađeno priželjkivanje. U tom buntovnom pregalaštvu on nalazi najveće zadovoljenje svojih voljnih i instiktivnih akcija. Izrastao na ovom balkanskom vetrometu, osetio je bilo njegove životne smisaonosti i uranjanja u tokove prolaznog i večitog. Bio je sveđok nedorečenih vapaja, stradanja i protesta, krmalno po uzburkanim vodama stvarnosti.

Ranoranilac zakasni da od-mori; ponire u životne borbe da bi se dobio školjke i iz nje iscedio biser. Rasan i svršishodan, nepokolebljiv i nedvosmislen; istrajan i uveren u sebe, ne usteže se da govori kad ima šta da kaže, kad ima šta da osmisli. Preraste u zamišljenost ovoga sveta, uvuče se u njegove najskrivenije i najneispitanije terene, da tamo nadje klicu svog poetskog vulkanizma. Neuravnoteženost čovekovog bitisanja postaje njegov lajtmotiv. Stvarnost je spektakl padova i batrganja, stabilnog hoda i malaksale neuravnoteženosti.

Kod Daviča postoji turbulentno previranje skoro nikada neublaženo fišinom i smirenjem. Krvotok i puls, nastajanje i nestajanje, sve to uvire u jedan okean — život. On je uvek svoj i uvek naš u traganju za višim životnim bivanjem, u razaranju tinjavog i gnjilećeg, razgaranju

vitalnog čovekovog duha i njegove potencijalne stvaralačke usmerenosti:

Održi san. O peteljku smisla veži nadu!
I želju u grlu skrutanu. Ja joj se
S krvlju mi mrtvih održi tvrd još glasam
u srodstvu krv još gladnomladu, (Krug)

U poimanju shvatljivog i ostvarenju mogućeg, u srži stvari i pojmovnim apstrakcijama, u disakordu kretanja i sili vrenja, gustom mrežom invencije nastoji da se domogne nečeg samo svog po izrazu, opštečovečanskog po suštini.

Davičova poezija je za razmišljanje. Ona je po svom metaforičkom davanju vrednosti životu, u istinskom i iskrenom doživljavanju i ovapločenju različitih čovekovih preokupacija, svesnih i nesvesnih pobuda i htenja, jedinstvena za naše prilike. Zamišljeni smo, odgonetamo i — zaključujemo: carstvo naše je u nama, a stvaramo ga da budemo u njemu, da svojim postojanjem osvedočimo sebe i potvrdimo okolinu; da svojim prisustvom pokažemo nesuvislnost, a svojim nestankom neisključivost. U Davičovoj poeziji postoji krvotok reči, nešto što ošamućuje, zanosi. Ona je vrela od životne snage; ona opija svojim svežim sokovima. Sva je zauhuktana, puna, čvrsta, masivna, postojana. Nekom dubinskom silom izbacuje, vulkanizuje. U svojoj kondenzovanoj jezgrovitosti, koja je produkt talenta, imagnacije i nekog unutrašnjeg imperativa nužnosti, dočarava pesnikove pobude i njegove unutrašnje raskole. Neprestani nemiri, u raskidanju i rastrzanju homogenog i objedinjavaju raznorodnog, prestaju da bivaju ono što su i opet postaju to, u novom svetlu, za novi mrak, pod kapom mrakosvetla, većitom nad nama, nad svetom. „I ma koliko da je čaša pesnika mala — kaže Davičo u „Poeziji i otporima“ — on će moći da pije samo iz nje i samo ono što je u njoj.“ Ta čarobna čaša i to čarobno piće su toliko lični i toliko svoji, da ih svaki čovek može da pije i da ih pije za sebe, svoje. Ta „čaša“ kod Daviča je ispunjena životom, bogatim nemirima i neprestanom borbom.

Uvek ponovljani antonimi: život-smrt, predstavljaju u neku ruku žihu kroz koju prolazi osovina svakog životnog procesa i svake ljudske delatnosti. U nepre-

stanom kretanju, u stalnim promenama, sve što jeste ostaje da biva, samo u drugoj formi.

Pesnici su uvek opsednuti mislima koje variraju između ovih suprotnopolnih apstrakcija, ili se vrte oko njih u nastojanju da u njima pronađu neke nove, neiskazane istine koje u novim društvenim uslovima dobijaju nova značenja.

Od materinog mleka do večitog sna, od prve radosti do poslednjeg bola, od devojačke nevinosti do nanesenog greha, od individue do univerzalnog trajanja, — osclira skala Davičove ponesenosti i proniknuća u životne promene i njihov relativitet. I pomisao na započetu ljubav, i ozeble ruke s prstom na obrači, i srca zaledjena pred ostricom bajoneta, i umor rastrzan u koloni, i smrt što podmuko vreba, — sve je to sadržano u njegovoj ratnoj poeziji kaja brečke svojom sočnom punoćom.

Postoje okuke i raskrsnice, klizavi i rapavi tereni, ali im se Davičo odupire svojim borbenim stavom, od prve svoje zbirke do „Flora“ i „Nastanjenih očiju“, u kojima je ovde reč. Razgranavanje polazi od elementarnih izvora, ukorenjavanje dovodi do sigurnih i postojanih usća.

Budan da prati zbivanja, ne lutajući u traganju, on nalazi tu, u životu, poetske motive dubokoljudskog izraza, napajajući ih fluidom refleksivnog ispolj vanja. U opštem nalazi svoju egzistenciju, njen misao i suštinu. Graba nepomirljivost je odraz njegovog temperamenta:

Nek me raznesu godine.
Necu ogrtać mir a
pa makar ispunio rupu
svim što zri vrtoglavu.
Neka ne bude! Dok sam, ja svež
i go ko sekira
detinjstva hoću da zvoni
udaram stablom. Zdrava.
(Zajedno)

Poezija i u njoj: putnik i put, prostor i vreme; pesnik i u njemu: stvarnost i san, ljubav i mržnja; misao i u njoj: odmor i zastoji, proizući i „gornjanja“.

Kod Daviča se sliče utisak da grabi pred vremenom, u težnji da ka onom „neblom“ povuče poprečnu (neispisanu) liniju procravnog smisla:

Dižem jedno oko mršavo od tuge,
Drugo koje zaleat ni otkok
ne meri...

Osešljiv prema novom, on iznenadjuje neočekivanim obrtama, i može li se reći, pesničkim eksperimentima. Ali u tom „ekspri-

O LICU

Iz bilježnice, 1952 g.

Lice u ogledalu činilo mi se moje. Sad znam da je ono samo utoliko moje, ukoliko je djetinje. Lice ne postoji. Sve crte osjećam kao spaljenu sliku u okviru jednog zaustavljenog sna, jedne stalne sobe, jednog svijetla koje se ne mijenja i jedne boje koja graniči s bezbojnošću. To lice oblo, zatvoreno, kao krošnja koja efemerno ukrašava parkove. Kako ono raste izvan ovih glava, koji su plijesan na rubovima rođendana?

Ništa nije prodiralo u tkiva koja su vidjela samo svoje nepravilne korake na mekanoj puti. U mreži bora. Kao nerasplesno klupko visjela sam u prostoru, koji me nije doticao niti udaljavao se. U tom vremenu nerasječenom od zrelog sunca, izvor, koji nikuda ne teče, igrao se vlastitim kolutima vode, slušao je vlastito stajanje i na pločama dna vidio samo svoje lice. Ali kako se brzo gubi strpljivost djeteta i strah pred nepoznatim! Čula sam prvu riječ. Pala je u moj san kao oštar kamen i uznemirila pejzaž naslikan na koži. I sve je bilo samo čekanje na nove riječi, a glasovi su progutali svu šutljivost pred plimom koja je nadolazila. Otvorila sam lice prema godinama, koje su navrle poput ljetne kiše.

Što je ostalo od obline koju sam zvala svojim? Sito kroz koje prolaze dani, jedno kretanje po kome se lijepe krhotine i mahovina, jedna put obrasla stablima, gradovima i očima. Nova mreža na staru mrežu crta.

Zato mrzim ogledala i ne poklanjam ih onima koje volim.

Irena VRKLJAN

mentisanju" ide i otkrovenje dubljeg kompleksa čovekove borbe i nalaženje novog smisla njegovih nastojanja. On stvara autentični svet, izgrađuje mit o čoveku, nalazeći u tome najvišu vrednost misaonog oblikovanja. On najviše od svih naših pesnika ima smelosti da se ponese sa problemima današnjeg čoveka, kako u prozi tako i u poeziji. On dolazi do svojih istina nekad i naprećuć, ali nikada tudjim putem i ne protivrećan samom sebi. U njegovoj poeziji ima ironije i dezavuisanja onoga što mu se ne dopada, ali i uzdizanja napora da se ide u korak sa vremenom i u susret njemu. On često kroz simbole ispoljava sebe i svoj odnos prema stvarima, dajući mogućnost tim simbolima da govore u njegovo ime. Ovo se najbolje da uočiti u pesmama iz „Flora“

Povezanost sa ljudima, zatim njegovo nepresušno rodoljubivo i nacionalno osećanje, njegova veza sa prirodom, proniknuće u nju i težnja za slobodom, stalno se prepliću u njegovoj poeziji. Pesnik za razgovor sa prirodom, sa samim sobom nalazi opravdanje da bude sa svakim kada je sam, sam kada je među svima.

Bol zbog stradanja u ratnom kataklizmu mučio je mnoge naše pesnike (Nazora, Čopića, Krkleca, Desanku Maksimović i dr.), pa i Oskara Daviča, samo je njegov

bol najoriginalniji po formi i najdublji po osećanju i rečitosti:

Ja nasrećem na bol, celom o rez
Zarivam dvoseklog uma tmine
S tog bremena krvi mutan dan u tame
S tog bremena krvi mutan pogled gine
— Ne sviće — da svane!
(Kraj mrtve)

Davičova poezija nije površinska kakva je poezija mnogih naših savremenih pesnika. Ona nije pokožica, već meso; ona nije okosnica, već srž. U njoj zahuktali ritam, duboka inventija i sveža metafora predstavljaju dragulj, kičmu, jezgro. Ustalasila metafora, metonimija, veliki broj neologizama, mestimično veštačkih u većini slučajeva srećno nadjenih, uživaju skoro ravnomernost u njegovoj poeziji. Vizija i zamah poetske igre, arhitektonika novoga stila, ugrađivanje reči u fundament pesme u otkrivanju nemirnog čovekovog duha, — sve su to pritoke jednog velikog sliva, koje konverguje ka svojoj matici. Fiksiranje prirodnih pojava u blesku varničnih simbola pokazuje smisao puta i diskriminaciju razvoja poetske misli Oskara Daviča. Čovek od podviga i akcije, dosetljiv za produljenu obrte u pesmi koja je odraz vremena bremenog kompleksima vidovitosti i spletova neshvatanja. Relacija njegovog dela je od namere do ostvarenja, od mete

do cilja. Nekad skokovit, više uravnotežen, borben do istrajnosti, bez malaksanja, sa prividnim zamorom, uspešno vlada poetskom sirovinom. Danas, posle toliko godina rada na književnom polju, još zrelije i mudrije postavlja temelje na kojima podiže svoju građevinu.

Cerebralni putokazi sa određenim smislom napajaju stih inventivnom spregom slikovitosti i ritma; stih dopunjen ingenioznošću raspoređivanja pojedinačnog i opšteg, i opet, grupisanja u lanac jedinstvenog logičkog zaokrugljenja. Misao je nemirna, sva u grču borenja i nesaglašavanja, čak i sa samom sobom. Zna za dimenzionalnost: vertikalno, horizontalno i dijagonalno se razilazi, razgranava, ali u toj rastrganosti ne doživljava kidanje. Skladnom mrežom dohvata se traženog, nalazi ga i gnječi da se dobije čisto pojmovno poetsko zrno. Postoje visine i jedan zrak ka njima, u svetlu ovozemaljskog života. Postoji i penjanje uz taj zrak. Zastajanje, i posle velikog zamora, skoro nepostoji. U košmaru „budnoga sna“ i racionalnog kreiranja stremi se ka racionalnom, ide iz mraka u svetlost, iz noći na videlo dana. A poetske bujice nesavladivo nadru u noćnom bdenju, u skoro nemogućem proveravanju onoga što se prenese na hartiju, ali iz kilice se ipak zametne plod. Snovidjenja pothranjuju apstrahovanje. Ceste protivurečnosti i dvojstva regrutuju se kroz proveravanje nedopadanja i nesaglašavanja sa samim sobom. Moguće i zagonetno, ono u čoveku i ono oko njega, ono što se odnosi na njega i što se radi za njega; shvatanja i nedostupnosti, poetizuju se na neki način maštom umetnika i njegovom sposobnošću za oblikovanje. Gradacija i kalkulacija preživljenog i vizija dolazećeg utkvaju se u tkaninu večnosti. Pesnik, zaustavljen za trenutak u njoj, teži da iscedi bitno kroz filtar subjektivnog konformizma osećanja. Refleksivno održavanje stvarnosti i njeno shvatanje u preokupacijama ovog atomskog vremena dobijaju u štimungu novih poetskih obrta i (ako može tako da se kaže) poetskog atomizma. Pesnik razigra misao da „hvata“, da u naslagama svesti nataloži željeno, kad magle sna nestanu u neomedjenim horizontima jave. Kad prevagne razrešenje, kada se ono dovede do osmišljenosti, onda biva transponovano u rečenični sklop u kome svaka reč, opora i sočna, duboko urasta svojim korenima u unutrašnje tkivo i ideju pesme.

Nije ni čudo što je stvoren kult pesnika kakav je Oskar Davičo, uticajan i čeon u našoj poeziji, u kojoj u izvesnoj meri postoji konfuznost i epigonstva. On je proširio poetske horizonte, obogatilo našu književnost novom formom i novim pesničkim jezikom. Njegova poetska geneza, vodjena snagom talenta i potvrđena doživljenošću ostvarenja. Od „Pesama“, „Zrenjanina“, preko „Višnje za zidom“ i „Hane“ (u kojoj je nekako najispatičniji), zatim „Čovekovog čoveka“ (gde nije shvaćen i primljen) do „Nastanjenih očiju“ i poslednje zbirke „Flora.“ (NASTAVAK NA 12 STRANI)



STRAVINSKI

u staklenim ljudima
staklena krv
plus trideset šest
stakleno lišće
na stablima od stakla
zelenostaklene
trave
i nečije napuknuto srce
zvekeće
zvekeće
skakuće
i
prepuće

Alojz MAJETIĆ

SENKA

Između susreta
Ne zvoni smeh od biljura
Zapenjen
Na stepenicama
Pogled njegov ledeni
Prkosom me bičuje
Uzalud jutra bagrema
I lude noći ljubavi
Mladić kraj mene nije on
Nije On...

GALEB

Otkako je odleteo
najepši od svih galeba
ponosnim krilima ljubavi
na mutnu vodu svakidašnjice
prevučenu algama dosade
nije pao ni jedan
zrak.

Radmila BITEVIĆ

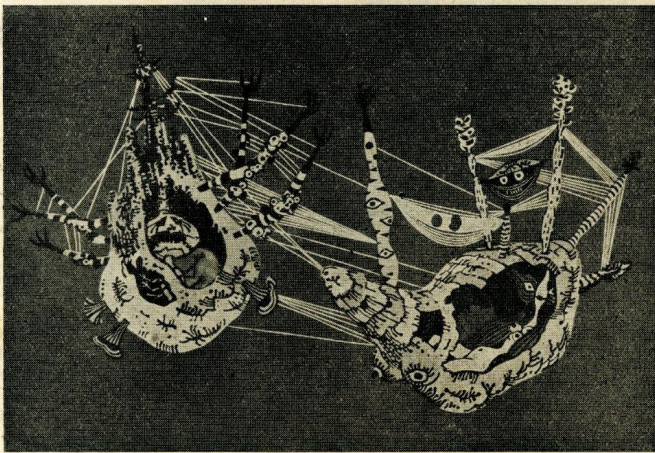
BUDIMO I MI VELIKI SPAVAČI

Kažu
da jedino Veliki Spavači
znaju što žive

Zato
skratimo i mi
i tu drugu polovinu
našeg velikog radnog vremena
i budimo
i mi
Veliki Spavači
jer Veliki Spavači
žive za dva boga

Budimo zato
i mi
već
jedanputa
Bogovi.

Predrag STEFANSKI



FRANCE MIHELJIĆ: ZRAČNO PUTOVANJE

GANE
Iodorovski

LJUBAV

*Volim da si čestica prašine,
da mi te tihi lahor donese...*

*Čestica ljubavi, čestica ništavna,
čestica nevidljiva,
al' ipak ljubav, ipak ljubav.*

*Daj da te imam u dlanovima
kao Neležinu, kao neosečaj,
Daj da poverujem da si u meni,
sklupčana negde u meni.*

*Volim da si čestica prašine,
da mi te tihi lahor donese...*

*Kao što se u proleće prašnici začnu,
daj da te optodim
da bi se rodila u meni
ljubav bogata, ljubav imućna,
ljubav — plod nabrekli ljubavlju.*

*Volim da si čestica prašine,
da mi te tihi lahor donese...*

*Al' ja tebe imam, nemaštino,
najtrajinja nedostižnosti,
najbliža nedohvatnosti,
najveća nedorečenosti,
pa umesto brige o tebi,
češće sam zadovoljan sobom.*

NEREZI

*U svačijem pogledu: Zanemela veličina!
U svakoj misli: Pobeda ne-vremena!
I odgovor: Vase sam Juče!*

*Kako malo treba da te očima
obuhvatimo,
kako mnogo treba da te u dlanovima
samoosećanja
sačuvamo!*

*Burne je vekove trebalo nadživeti,
vekove nevekovane,
godine negodinovane,
dane nerazdanjene.*

*Burne vekove u koštac sa zaboravom
i — opet te imamo.*

*Tu smo reci nam: dclazite češće ovamo
i saznavajte smisao
svog postojanja.*

*Snažno vrelo, ulij se u naše porive,
nek tako trajemo,
nek se tako osmislimo,
nek tako lepi budemo.*

*Glagoljiva nemaštino, veliš li:
uprkos svemu —
živimo, živimo, živimo.*

Prevod: Todora DIMITROVSKOG

(NASTAVAK SA 9 STRANE)
imao je dug i naporan put, ispunjen strepnjama i konfliktima sa više nedostajanja nego udobnosti. Neograničenost saznanja povela ga je u interplanetarne svere da i u njihovim pojavama pronadje poetsku iskru. Od prve do poslednje zbirke je u neprestanom kontinuitetu subjektivnom i objektivnom, pesnika i prirode, čoveka i stvarnosti. Uz sve to evoluirala borba i obovećenje. Pesnik se zamori, čula i misli, neprestano u akciji, ponekad usnu: „Sva su čula prestala, sve misli skrstile ruke“ (Glavno). Njegovo vraćanje u prošlost nosi ganutljivu senku bolne tužbalice za prohujalom, nedorečenom i neizživljenom mladosti. To posećanje na mlade dane ima svoju dobru stranu što se pesnik pokazuje u celini na životnom putu, i što ostavlja sveočanstvo o sebi i svom vremenu. Ako su ruski pesnici Majakovski i Blok istinski revolucionari i vrlo originalni po revolucionarnom pesničkom duhu, Davičo je kod nas najviši revolucionar, isto tako samostalan; ako su u Francuskoj Breton i Eljazar najveći tragaoci u posvesnom, Davičo je kod nas najdosvojniji tog zvanja; ako je kod Dučića i Rakića ljubav dobila više mesto, ona je kod Daviča postigla dalekosežnije razmere. Skoro svaka njegova zbirka asimiluje u sebe ljubav. Ljubav prema ženi i ljubav prema čoveku uopšte. U „Nastanjenim očima“, koje su bliske i shvatljive, nema one simbolike, zavijenog projektovanja i račvanja kao u „Flori“. U njima je žena borba i jauk, protest i stradanje; žena majka i žena sestra. Žena Ljubav. Nikako nevera. Te „oči“, te iskre u tami, odvojene od sunca; te iskre što idu za suncem skrivenim u magli; te oči što zakrvare, prividno zaslepe i zastanu, nastavljaju svoj put, put uspona ka visinama, slobodi, toj „jedinoj srpskoj reči“ da se poistovete sa njom, sa suncem.

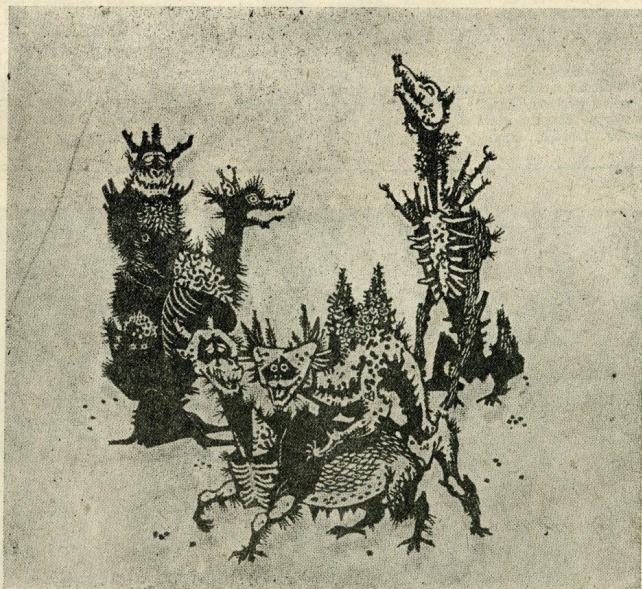
U „Flori“ je teško izdvojiti uspele pesme. Sve su one vrlo uspele. Ipak, poema „U ime bilja“, „Slutnja“, „Stene ravnodušnosti“, „Zavera“, „Nemir“, i neke druge, čini mi se da nadrastaju ostale. „Flora“ predstavlja organsku celinu, da bih je nazvao poemom pesnikovog vidjenja sebe u vremenu i prostoru. Ona je još jedna potvrda Davičovih sposobnosti.

Pesnikove istine nisu nešto unapred dato, nisu nešto čemu se mogu sagledati granice; one su bezgranične i zato najistinitije istine. Sada mi najzgodnije dolazi da ponovim onu Čelijevu misao: „Poet, umetnik, je nepriznati zakonodavac sveta.“ To on, zaista, jeste. To je i pesnik o kome je ovde bilo reči.

PROLEĆE I RASTANAK

(NASTAVAK SA 9 STRANE)
sa kikama, i kratkim pantalonama, da bi se sad rastali, rasuli, izgubili. Trideset njih, koji jedan drugom dušu poznaju, i želje poznaju, raspršace se, da bi se, kad se kroz pet, šest ili deset, opet teških i oznojenih godina, javili jedan drugom, učtivo skidajući šešire: „Moje poštovanje cenjeni doktore. Čestitam, sin vam je već prvoškolac.“
„O hvala glavni uredniče; čujem da vam se kćerka nešto razbolela.“
„Ne, ne — to je kćerka onog inženjera, znate onog što nam je došao u VIII-om razredu.“
„Da, sećam se. Nego — znaš li da je naš Kepa otišao u Tursku. Ambasador. A najboljeg prijatelja nam je nestalo. Onog što je bio godinu dana mlađi od nas. Kažu, udavio se na Atlan-

liku, lutao, na službenom putovanju.“
Hronika neće zabeležiti nervozu jedne generacije, ni snove njene, ni težnje. Kao što ni razgovor ovaj ne mora baš ovako da se vodi. Hronika danas beleži konferencije o raznim Bagdadima i paktovima i rezultate eksplozije atomske bombe u Sahari. Hronika traži fakta. I bolje.
Rastanak je sve bliži. I tuga raste, i radost, i nervoza. I mladost, sve tvrdoglavija, želi uspeh.
A rastanak juri na zraku sunca, na krilima proleća, na ambicijama jedne generacije. Hronika ipak neće zabeležiti:
„U proleće jedno, rasvetano, majsko, u jedno maturantsko proleće, na zraku sunca doleteo je — rastanak. Rodila se tad jedna radost i zamrla jedna seta.“



FRANCE MIHELIĆ: HIMERE